

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні Вченої ради

НПУ ім.М.П.Драгоманова

«__»_____200_р.

Протокол №_____

Голова вченої ради

ректор, академік В.П.Андрущенко

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З дисципліни ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

напряму підготовки 6.040302 Інформатика*

спеціалізації –освітні вимірювання

Київ 2009

Укладач програми:

Заступник директора Інституту інформатики, завідувач кафедри комп'ютерної інженерії доктор педагогічних наук, професор В.П. Сергієнко

Асистент Кашина Г.С.

Рецензенти:

Дворецька Л.П. - начальник відділу змісту природничо-математичних навчальних предметів Українського центру оцінювання якості освіти

М.С. Корець - директор Інституту гуманітарно-технічної освіти доктор педагогічних наук, професор

1. Пояснювальна записка

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни «Основи зовнішнього незалежного оцінювання» полягає в наступному:

- формування компетентностей майбутніх педагогічних працівників з питань зовнішнього незалежного оцінювання,
- ознайомлення з методиками створення та використання тестового інструментарію для оцінки якості освіти,
- ознайомлення з сучасними національними і міжнародними дослідженнями якості освіти та їх результатами.

1.2. Завдання вивчення навчальної дисципліни

Завдання вивчення навчальної дисципліни визначено вимогами до підготовки фахівців, що встановлені освітньо-кваліфікаційною характеристикою напряму 6.040302 Інформатика*, і є такими:

- познайомити студентів з основними поняттями та категоріями педагогічної діагностики, тестування та моніторингу якості освіти;
- сформувані вміння розробляти та аналізувати педагогічні тести різних видів з свого навчального предмету та використовувати їх в навчальному процесі;
- сформувані вміння проводити контроль, оцінку і моніторинг якості освіти з використанням тестових технологій.

1.3. Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівців

Ця дисципліна є теоретичною і практичною основою сукупності знань та вмінь, що дозволять майбутньому фахівцеві виконувати професійні завдання, пов'язані з організацією та проведенням зовнішнього незалежного оцінювання.

1.4. Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

В результаті вивчення курсу Основи зовнішнього незалежного оцінювання студент повинен

знати:

- нормативні документи, які регламентують проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів,
- структуру і зміст завдань зовнішнього оцінювання з різних дисциплін;
- процедуру проведення зовнішнього незалежного оцінювання;
- вимоги до зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів;
- результати національних і міжнародних порівняльних досліджень якості освіти.

вміти:

- -аналізувати тестові завдання зовнішнього незалежного оцінювання випускників загальноосвітніх навчальних закладів з різних дисциплін;
- пропонувати рекомендації по підготовці учнів до виконання цих завдань.

2. Тематичний план

Розподіл навчального часу за розділами та видами занять

№	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Самостійна робота	Аудиторні роботи	
				Лекції	Семінарські та практичні
Модуль I					
1	Основи зовнішнього незалежного оцінювання	30	18	6	6
Модуль II					
2	Організація і технологічне забезпечення ЗНО	42	18	12	12
Всього		72	36	18	18

3. Зміст програми

3.1.1. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Назва лекції	Обсяг, год.	
		лекції	СРС
Модуль I. Основи зовнішнього незалежного оцінювання			
1.1.	Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів як невіддільний складник системи моніторингу якості загальної середньої освіти.	2	2
1.2.	Зовнішнє незалежне оцінювання в освіті України.	2	2
1.3.	Правове поле проведення зовнішнього незалежного оцінювання в освіті України	2	2
Всього за модуль		6	6
Модуль II. Організація і технологічне забезпечення ЗНО			
1.4.	Оцінювання і шкалювання результатів ЗНО.	2	2
1.5.	Організаційно-технологічне забезпечення ЗНО.	2	2
1.6.	Структура тестових завдань з різних предметів.	2	2
1.7.	Учасники тестування. Реєстрація учасників тестування.	2	2
1.8.	Особливості підготовки учнів до виконання завдань ЗНО.	2	2
1.9.	Перспективи становлення національної системи зовнішнього незалежного оцінювання і моніторингу якості освіти.	2	2
Всього за модуль		12	12
Всього з дисципліни		18	18

3.1.2. Семінарські заняття, їх тематика і обсяг

№ п/п	Тема заняття	Обсяг, год.	
		сем. заняття	СРС
Модуль 1 Основи зовнішнього незалежного оцінювання			
1.1.	Національний досвід проведення моніторингу якості освіти у вищих навчальних закладах	2	1
1.2.	Вплив зовнішнього оцінювання на систему освіти.	2	1
1.3.	Забезпечення об'єктивності проведення моніторингу якості освіти.	2	2
Модуль II. Організація і технологічне забезпечення ЗНО			
1.4.	Підходи до розроблення та оцінювання якості навчально-методичної літератури (з досвіду проведення національних моніторингових досліджень).	2	1
1.5.	Зарубіжний досвід використання зовнішнього оцінювання навчальних досягнень учнів	2	2
1.6.	Проблеми розроблення показників якості освіти в зарубіжних країнах.	2	2
1.7.	Роль міжнародних порівняльних досліджень у вимірюванні якості освіти країн-учасниць.	2	1
1.8.	Україна – учасниця міжнародних моніторингів якості освіти	2	1
1.9.	Зовнішнє незалежне оцінювання з фізики та математики.	2	1
Всього з дисципліни		18	18

Самостійна робота студентів і контрольні заходи

№ тижня	Зміст самостійної роботи студента		Форма контролю	№ тижня проведення контролю
Другий семестр				
Модуль 1. Основи зовнішнього незалежного оцінювання				
1.	Організація процесу проведення тестування.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	3
2.	Конвертація результатів тестування у шкали.	2	Опитування на практ. занятті	3
3.	Стандартизація системи педагогічного оцінювання та тестування.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	3
4.	Навчачі та контролюючі комп'ютерні тести.	2	Опитування на практ. занятті	2
5.	Стратегії, принципи і зміст адаптивного тестування.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	5
6.	Інноваційні підходи до моніторингу та контролю якості у сфері освіти зарубіжних країн;	2	Опитування на практ. занятті	3
7.	Національний досвід проведення моніторингу якості освіти у вищих навчальних закладах	2	Мікропод. КР на практ. занятті	5
8.	Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів як невіддільний складник системи моніторингу якості загальної середньої освіти	2	Опитування на практ. занятті	4
9.	Вплив зовнішнього оцінювання на систему освіти.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	7
Модуль II. Організація і технологічне забезпечення ЗНО				
10.	Важливість вивчення зовнішніх і внутрішніх чинників впливу на результати навченості	2	Опитування на практ. занятті	5
11.	Забезпечення об'єктивності проведення моніторингу якості освіти.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	7
12.	Зарубіжний досвід використання зовнішнього оцінювання навчальних досягнень учнів.	2	Опитування на практ. занятті	6
13.	Зовнішнє оцінювання навчальних досягнень учнів як невіддільний складник системи моніторингу якості загальної середньої освіти	2	Мікропод. КР на практ. занятті	9
14.	Міжнародні порівняльні дослідження – види, мета, результати.	2	Опитування на практ. занятті	7
15.	Підходи до розроблення та оцінювання якості навчально-методичної літератури (з досвіду проведення національних моніторингових досліджень).	2	Захист ДЗ	10
16.	Проблеми розроблення показників якості освіти в зарубіжних країнах.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	9
17.	Роль міжнародних порівняльних досліджень у вимірюванні якості освіти країн-учасниць.	2	Мікропод. КР на практ. занятті	3
18.	Україна – учасниця міжнародних моніторингових якості освіти.	2	Опитування на практ. занятті	3
Всього з дисципліни		36		

IV. Шкала оцінювання

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Навчальна діяльність студентів протягом семестру оцінюються за 100-бальною системою. Робота в семестрі поділяється на змістові модулі.

Накопичення балів протягом семестру відбувається так.

№ з/п	Вид діяльності	Кількість балів за дидактичну одиницю	Кількість лекцій і лабораторних робіт	Загальна кількість балів
1	2	3	4	5
1	Відвідування та активність під час лекції	0,5	34	17
2	Виконання самостійних завдань з опрацювання теоретичного матеріалу	2	8	16
3	Виконання лабораторних робіт	0,5	34	17
4	Виконання контрольної роботи	10	1	10
5	Створення тестів підвищеної складності; виступи з цікавими повідомленнями; презентація самостійних досліджень	10	2	20
6	Залік	20		20
Загальна кількість балів				100

Якщо студент з поважних причин, що підтверджено документально, був відсутній на заняттях, він має право на одне перескладання з можливістю отримання максимальної кількості балів. Термін перескладання визначається викладачем.

Якщо впродовж семестру студент пропустив значну кількість занять, не має оцінок за виконання модулів, у відповідних графах „Відомості обліку успішності КМСОНП” виставляються „0”, а у графі екзамену – відмітка про не допуск до нього.

Залік та екзамен є формами підсумкового контролю результатів навчання студентів і мають на меті перевірку системності засвоєння програмового матеріалу, цілісності бачення навчального курсу, рівня осмислення знань та набуття умінь, їх комплексного застосування у практичній діяльності, діагностування ефективності самостійної навчальної роботи студентів.

Для запобігання репродуктивного характеру перевірки знань та умінь при проведенні заліку та екзамену передбачається використання теоретичних і практичних запитань, задач різного ступеня складності, а також творчих завдань з метою виявлення можливих рівнів засвоєння студентами змісту навчального курсу.

Відмітка „зараховано” виставляється студенту при умові виконання вимог, передбачених у змісті навчальної програми, а саме:

- регулярному відвідуванні лекційних, практичних, лабораторних занять або їх негайному відпрацюванні, своєчасному складанні колоквиумів, лабораторних робіт та інших форм поточного контролю, виконанні контрольних і розрахункових робіт з позитивними результатами;
- поглибленні набутих знань у процесі самостійної роботи, опрацюванні наукової інформації;
- засвоєнні змісту навчального курсу в обсязі, передбаченому галузевим стандартом вищої освіти.

Відмітка „незараховано” виставляється студенту в тому випадку, якщо його навчальна діяльність не відповідає вище означеним вимогам.

При оцінюванні результатів навчання студентів за 4-бальною шкалою у процесі проведення екзамену доцільно користуватися критеріями оцінювання рівня знань і умінь, поданими нижче.

Рейтинговий регламент Інституту .

Шкала відповідності

За шкалою ECTS	За шкалою університету	Визначення	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен	Залік
A	90 – 100	Відмінно	5 (відмінно)	Зараховано
B	80 – 89	Дуже добре	4 (добре)	
C	70 – 79	Добре		
D	65 – 69	Задовільно	3 (задовільно)	
E	60 – 64	Достатньо		
FX	35 – 59	Незадовільно з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	Незараховано
F	1 – 34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом		

V. Рекомендована література

Нормативно-правова база

(Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, листи Міністерства освіти і науки України):

1. Закон України “Про освіту” // Законодавство України про освіту. Збірник законів. – К.: Парламентське вид-во, 2002;
2. Закон України “Про загальну середню освіту” // Законодавство України про освіту. Збірник законів. – К.: Парламентське вид-во, 2002;
3. Закон України “Про вищу освіту” // Законодавство України про освіту. Збірник законів. – К.: Парламентське вид-во, 2002.
4. Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347 “Про Національну доктрину розвитку освіти // У кн.: Законодавчі акти України з питань освіти. – К.: Парламентське вид-во, 2004.
5. Указ Президента України від 4 липня 2005 року №1013 “Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні”;
6. Наказ МОН від 13 жовтня 2006 року №701 “Про організаційні заходи щодо підготовки та проведення у 2007 році зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти”;
7. Наказ МОН від 29 січня 2007 року № 64 “ Про організацію та проведення міжнародних порівняльних досліджень якості освіти учнів загальноосвітніх навчальних закладів”;
8. Наказ МОН від 26 грудня 2006 р. №856 “Про організаційні заходи щодо проведення моніторингового дослідження якості математичної освіти у початковій школі”;
9. Наказ МОН від 10 квітня 2007 р. №294 “Про проведення міжнародних моніторингових досліджень якості природничо-математичної освіти (TIMSS) та моніторингового дослідження якості математичної освіти учнів 4-х класів початкової школи”
10. Про підсумки моніторингового дослідження якості підручників та рівня навчальних досягнень учнів 2-х класів ЗНЗ: Лист Наук.-метод. центру середньої освіти МОН України від 18 серпня 2003 р., № 14/18.1 -641.-63 с.
11. Про підсумки моніторингового дослідження якості підручників та рівня навчальних досягнень учнів 3-х класів ЗНЗ: Лист Наук.-метод. центру середньої освіти МОН України від 12 серпня 2004 р., № 14/18.1 - 746. - 120 с.
12. Про підсумки моніторингового дослідження якості рекомендованої навчальної літератури для загальноосвітніх навчальних закладів: Лист Наук.-метод. центру середньої освіти МОН України від 25 червня 2001 р., №14/18.1-341.-149 с.

Література (основна)

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий. - М.: Центр тестирования, 2002.
2. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: Навч. посібник.– К.: Майстер-клас,– 2006 – 160 с.
3. Вайс К.Г. Оцінювання: Методи дослідження програм та політики. К.: Основи, 2000.
4. Гавриленко І.М. Соціологічний моніторинг і діагностика в освіті // Освіта і управління. -1998. -№2.-Т. 2.- С. 7-9.
5. Жерар Франсуа-Марі, Ксав'є Роеж'єр. Як розробляти та оцінювати шкільні підручники / Пер. з франц. М. Марченко. — К.: К.І.С., 2001. — 352 с.
6. Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів. 2008 р.: Інформаційні матеріали/ Український центр оцінювання якості освіти: Уклад.: І.Л.Лікарчук (наук. ред.) та ін. – К., 2007. – 288 с.

7. Изучение знаний и умений учащихся в рамках Международной Программы PISA. Общие подходы. / Ковалева Г.С., Красновский З.А., Краснокутская Л.П., Краснянская К.А., ИОСО РАО, 1999.
8. Качалова Л.П. Педагогический мониторинг: Процессы интеграции психолого-педагогических знаний будущего учителя // Стандарты и мониторинг в образовании. - 1999. - №6. - С. 31-34.
9. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід //Київ: Педагогіка і психологія, №1 (XXXVIII)'03. - С. 108-116.
10. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика – К.: Вид. дім “Шкільний світ”: Вид. Л.Галіцина, 2006. –128 с. – (Б-ка “Шкіл. світу”).
11. Лукіна Т.О. Якість українських підручників для середніх загальноосвітніх шкіл: проблеми оцінюваням і результати моніторингу. - К.: Видавничий центр "Академія", 2004.
12. Майоров А.Н. Тесты школьных достижений: конструирование, проведение, использование. - СПб: Образование и культура, 1996.
13. Майоров А.Н. Теория и практика создания тестов для системы образования. - М.:Интеллект-Центр, 2002. - 296 с.
14. Майоров А.Н. Теорія і практика створення тестів для системи освіти. – Львів., 2001. - 296 с.
15. Майоров А.Н. Мониторинг как практическая система //http://www.mto.ru/children/monitoring/system.html.
16. Максимова В.Н. Концепция системной диагностики качества общего среднего образования // ж-л "Педагогическая диагностика", 2004, №2, с. 9-19.
17. Михайличев Е.А. К понятийному аппарату педагогической диагностики // ж-л "Педагогическая диагностика", 2004.
18. Моніторинг стандартів освіти / За ред. А.Тайджмана і Т.Н.Послтвейта. -Львів: Літопис, 2003.
19. Моніторинг стандартів освіти/За ред. Лльберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейта. — Львів: Літопис, 2003. - 328 с.
20. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи / За заг. ред. О.І. Локшиної – К.: К.І.С, 2004. –128 с.
21. Орлов А.И. Теория измерений и педагогическая диагностика // ж-л " Педагогическая диагностика", 2004, №2, с. 20-32.
22. Основные результаты международного исследования образовательных достижений учащихся PISA-2000 (краткий отчет). — Москва: Центр оценки качества образования ИОСО РАО, 2002.
23. Педагогічне оцінювання і тестування. Правила, стандарти, відповідність. Наукове видання / Я.Я.Болубаш, І.Є.Булах, М.Р.Мруга, І.В.Філончук.– К.: Майстер-клас, 2007.– 272 с.
24. Результаты международного исследования TIMSS-R в России (краткий отчет). - Москва: Центр оценки качества образования ИОСО РАО, 2000.
25. Сравнительный анализ математической и естественно-научной подготовки учащихся основной школы России. / Денищева Л.О., Дюкова С.Е., Ковалева Г.С., Корощенко А.С., Краснянская К.А., Мягкова А.Н., Найденова Н.Н., Резникова В.З., Суравегина И.Е. / под ред. Г.С. Ковалевой. - Центр ОКО ИОСО РАО, Москва, 1995.
26. Шишов С.Е., Кальней В.А. Мониторинг качества образования в школе. — М.: Российское педагогическое агентство, 1998. — 354 с.
27. Шишов С.Е., Кальней В.А. Школа: мониторинг качества образования. — М.: Российское педагогическое общество, 2000. — 320 с.

Додаткова література

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб.: Питер, 2002. – 688 с.

2. Бурлачук Л.Ф., Морозов СМ. Словарь-справочник по психологической диагностике. - К.: Наукова думка, 1989.
3. Гопкінз Д. Оцінювання для розвитку школи. -Львів: Літопис, 2003.
4. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика. -М.: Педагогика, 1991.
5. Конкретні п'ять цілей освітніх систем. Звіт Європейської Комісії 31 січня 2001 р. - <http://europa.eii.int>.
6. Лукіна Т.О. Державна політика забезпечення якості загальної середньої освіти // Економіка України. - 2004. - №6. - С. 64-71.
7. Лукіна Т.О. Реалізація державної освітньої політики щодо розвитку орієнтованої освіти // Педагогіка і психологія. — 2004. — №3. — С. 85—97.
8. Лукіна Т.О. Реалізація освітньої державної політики України: аспект доступності освіти // Статистика України. - 2003. - №4. - С. 40-44.
9. Основы педагогических технологий. Краткий толковый словарь. — Екатеринбург: Изд-во УРГПУ, 1995.
10. Раймерз Ф., Мак-Гінн Н. Компетентний діалог: використання досліджень, для формування світової освітньої політики. — Львів: Літопис, 2004.
11. Скребець В.О. Основы психодиагностики. — К.: Слово, 2003.
12. Субетто А.И. Проблема качества высшего образования в контексте глобальных и национальных проблем общественного развития (философия качества образования). – СПб; Кострома, 2000.
13. Чельшкова М.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: Учебное пособие. - М.:Логос, 2002. - 432с
14. "Якісна освіта: молодь, виклики, тенденції та пріоритети". Міжнародна конференція з освіти. Женева, вересень 2004 р., 47 сесія ЮНЕСКО. <http://www.ibe.unesco.org/International/ICE47/Engnsh>

Ресурси

Поглиблюють інформацію про особливості створення національних стандартів освіти та впровадження тестування і моніторингових досліджень матеріали, розміщені на веб-сторінках:

1. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України.
2. www.nbuv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського.
3. www.testportal.com.ua – веб-сторінка Українського центру оцінювання якості освіти.
4. The Condition of Education 2004 Report / <http://nces.ed.gov>.
5. Education at a Glance 2001, 2002, 2003, 2004. / <http://www.oecd.org/document>.
6. European Report on the Quality of School Education. Sixteen Quality Indicators. Report based on the work of the Working Committee on Quality Indicators. / <http://europa.eu.int>
7. Global Education Digest 2004: Comparing Education Statistics across the World./<http://www.uis.unesco.org>.
8. Monitoring the Standards of Education. Papers in Honour of John Keeves. Ed. By A.C.Tuijman and T.N.Postlethwaite. - Pergamon, 1994. - 266 p. 14. <http://nces.ed.gov/programs/coe/kist/index.asp>.
9. Educational Assessment, www.inep.pov.br
10. IEA Third International Mathematics and Science Study (TIMSS 1994-95). General Report, www.oecd.org
11. Knowledge and Skills for Life. First Results from PISA 2000. Executive Summary. OECD, 2001. - www.pisa.oecd.org
12. PIRLS 2001. International Report timss.bc.edu/pirls2001i/PIRLS2001

Програма розглянута та затверджена на засіданні Вченої ради
Інституту інформатики
«__» _____ 20__ р. Протокол №__ від _____

Директор інституту _____ Жалдак М.І.

Програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
комп'ютерної інженерії
«__» _____ 20__ р. Протокол №__ від _____

Завідувач кафедри _____ Сергієнко В.П.